

แจ้งความกระทรวงกลาโหม

เรื่องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงิน

สร้างโรงพยาบาลที่จังหวัดดุดบุรี

เนื่องด้วยทางราชการจะได้ย้ายหน่วยทหารบางส่วนไปตั้งณ
จังหวัดดุดบุรี ใน พ.ศ. ๒๔๗๐ เมื่อจังหวัดดุดบุรีมีสภาพดุด
ประชาชนก็จะพากันไปประกอบกิจการค้าหาเลี้ยงชีพมากขึ้น ก็
กลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ของประชาชนแห่งหนึ่ง เมื่อจังหวัดนคมความ
เจริญรุ่งเรืองขึ้นแล้ว การรักษาพยาบาลและการอนามัยของ
ประชาชนย่อมเป็นภาระสำคัญอย่างหนึ่ง กระทรวงกลาโหมจึงเห็น
เป็นการสมควรอย่างยิ่ง ในอันที่จะจัดมีสถานทรักษาพยาบาลไว้ใน
จังหวัดนคกแห่งหนึ่ง แต่โดยที่กระทรวงกลาโหมไม่มีเงินพอที่จะจัด
สร้างโรงพยาบาลตนเองได้ จึงได้มีหนังสือกราบทูลถวายคำปรารภ
ในเรื่องนี้ไปยังประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ บัดนม
ความยินดีที่จะแจ้งให้ทราบว่า คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ได้มีหนังสือมาว่า ได้พิจารณาเห็นชอบด้วย และเห็นสมควร
พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ให้ได้สร้างโรงพยาบาลชนท
จังหวัดดุดบุรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงิน
หนึ่งแสนบาทเพื่อกอรรณ และพระราชทานนามโรงพยาบาลนั้นว่า “โรง

พยาบาลอนามัยहित” ตั้งความละเอียดปรากฏในสำเนาซึ่งแนบ
อยู่ท้ายแจ้งความ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
กระทรวงมหาดไทยสำนักในพระมหากรุณาธิคุณเป็น
อย่างยิ่ง ทั้งจะเป็นที่ชดเชยหนี้แก่พนักงานทั่วไประหว่างกระทรวงมหาดไทย
จักได้รับดำเนินการจัดสร้างโรงพยาบาลขึ้นที่บริเวณเขาด้ามยอด
จังหวัดดงพญาดีต่อไป เพราะฉะนั้นแจ้งแจ้งความบอกบุญมายังท่านผู้มี
ศรัทธาทรงหาช่วยให้ทราบทั่วกัน และถ้าผู้ใดมีความประสงค์จะบริจาค
เงินโดยเสด็จในการพระราชกุศลนี้ ก็ขอได้ส่งเงินไปยังกรมปลัด
บัญชีกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งแต่บัดนี้ไป

แจ้งความมาณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๐

พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(สำเนา)

ที่ ๔ / ๑๘๒

พระที่นั่งบรมพิมาน

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ถึง นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย

ตามหนังสือที่ ๑๔๒๘๖ / ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๔๗๘ แสดงความดำริในการที่จะจัดสร้างโรงพยาบาลชนบทจังหวัดตลิ่งชัน ใคร่จะขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตในการนี้ และขอพระบรมราชานุญาตขนานนามว่า “โรงพยาบาลมหิตล” ความพิสดารแจ้งอยู่แต่บัดนี้

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ความดำริเรื่องที่จะจัดสร้างโรงพยาบาลชนบทในจังหวัดตลิ่งชันควรอยู่โดยที่ทางราชการทหารก็จะได้ย้ายกรมกองไปตั้งที่จังหวัดนั้น เมื่อเป็นดังนี้จังหวัดตลิ่งชันก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นจังหวัดใหญ่ เป็นที่ชุมนุมชน ก็ควรดำริสร้างโรงพยาบาลชนบทเพื่อพิทักษ์รักษาพยาบาลผู้ป่วยไข้ทางทหารและพลเรือน เป็นการสมควรที่จะได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต

แต่ในการที่จะสร้างโรงพยาบาลนั้น เป็นท่านองบอภบุญเรียบร้อย และขอพระราชทานขนานนามว่า “โรงพยาบาลมหิตล” นั้น ดูรู้ดีกว่าจะยังไม่สู้เหมาะ เพราะจะไม่เป็นการเชิดชูพระเกียรติยศ แต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ที่ควร เพราะสมเด็จพระราชบิดาได้ทรงบำเพ็ญพระกุศลในทาง รักษาพยาบาลบั้นเทาความไข้เจ็บจนเป็นที่ประจักษ์แก่ปวงชนอยู่แล้ว ทั้งก็ได้มีอนุสรณ์สาวรีย์แห่งพระเมตตาคุณ ดังจะเห็นได้ที่โรงพยาบาลศิริราชและที่อื่น ๆ

อนึ่ง เป็นโบราณราชประเพณีสืบมา เมื่อสมเด็จพระมหา
กษัตริย์ราชาเจ้า พระองค์ใดได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ
ก็มักจะทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสถาปนาปูชนียสถานหรือสาธารณ
สถาน เพื่อเผยแพร่พระบารมีให้ตั้งตราปรากฏแก่ประชาราษฎร
ว่ามีพระราชหฤทัยเปี่ยมไปด้วยพระมหากรุณาแก่ประชาราษฎรของ
พระองค์ แต่เดิม ๆ มักจะทรงสร้างวัดวาอาราม ตั้งปรากฏเป็น
จำนวนมากในทุกวันนี้ ครั้นต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้ทรงละไว้ในอันที่จะทรงบำเพ็ญพระ
บารมีในทางพระราชกุศลตามขัตติยราชประเพณี แต่ทรงพระ
อนุสรณ์คำนึงว่า พระอารามหลวงก็เป็นจำนวนมากอยู่แล้ว จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างสถานการศึกษา สถานการ
พยาบาล ดังเช่นโรงเรียนวชิราวุธและโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
และวชิรพยาบาล ซึ่งยังสถิตยสถาพรเป็นคู่พระบารมีอยู่จนทุกวันนี้

โดยอนุสรณ์คำนึงถึงพลดีการณและราชประเพณีดังกล่าว
แล้ว คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงว่าดีว่า สมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติมาได้ต้องมิได้ ยังมีได้
มีโอกาที่จะทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเป็นการใหญ่ เพื่อเผยแพร่
พระบารมีและแสดงพระมหากรุณาธิคุณ พระเมตตาคุณ แก่ปวง
ประชาราษฎรให้เป็นที่ประจักษ์ตามขัตติยราชประเพณี มีแต่พระ